

TOMKE®

Jaarverslag 2012

Jaargang 16

Thema natuur

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Algemene informatie over de doelstelling en organisatie van het Tomke-project	4
Wie is Tomke? Wat is het Tomke-project?	4
Materialen voor peuters en opvoeders	4
Informatie voor professionals	4
Organisatie van het Tomke-project	5
Financiering	5
<hr/>	
2. Verslag over de activiteiten zoals die concreet in 2012 hebben plaatsgevonden	6
Thema natuur	6
Activiteiten voor en met peuters	6
Informatievoorziening en materialen voor professionals	8
Materialen voor peuters en opvoeders	9
<hr/>	
3. Financiële verantwoording	10
<hr/>	
4. Leden van Tomke-wurkgroep 2012	11
<hr/>	
<i>Bijlage</i> Overzicht van de participerende organisaties	12

Voorwoord

Aandacht voor taal- en leesbevordering – vooral in een tweetalige provincie als Fryslân – is nodig voor het ontwikkelen van een stimulerend leesklimaat. Het Tomke-project levert hier een belangrijke bijdrage aan.

Het Tomke-project is in 1996 opgezet en Tomke is inmiddels een ‘bekende Fries’ geworden, een hele generatie is met Tomke opgegroeid. Het draagvlak voor Tomke en daarmee voor de Friese taal is groot.

Tomke heeft ook in 2012 weer diverse avonturen beleefd. Zonder de grote inzet van diverse organisaties zou dat niet mogelijk zijn. Ook de bijdrage van subsidiegevers (bijna alle gemeenten in Fryslân en de provincie Fryslân) is van cruciaal belang voor het succesvol uitvoeren van het Tomke-project.

De Tomke-werkgroep bedankt alle subsidiegevers hartelijk voor hun bijdrage en iedereen die op welke wijze dan ook heeft bijgedragen aan weer een succesvol verlopen Tomke-jaar.

Het verheugt ons u hierbij het inhoudelijke verslag en de financiële verantwoording aan te bieden.

De coördinatoren van het Tomke-project,

Carolien Hoekstra (Afûk)

Gertrud Palstra (BSF)

1. Het Tomke-project

Wie is Tomke? Wat is het Tomke-project?

Het Fryske Tomke voorlees- en taalstimuleringsproject, het Tomke-project, heeft deze naam omdat alle materialen en activiteiten gebaseerd zijn op verhalen over de peuter Tomke. Tomke is een driejarig jongetje dat allerlei avonturen beleeft met zijn hondje Romke, Kornelia de Kangaroo (met haar boekenbuidel) en het buurmeisje YanaYu. Ze praten allemaal Frysk. Het Tomke-project richt zich op kinderen van 2 t/m 4 jaar en hun opvoeders. Het project wil ouders en leidsters van peuters informeren over het gebruiken van taal in de omgang met jonge kinderen. Voorlezen, liedjes zingen, (taal)spelletjes en aandacht voor de dagelijkse zaken zijn belangrijk voor het leggen van een goede taalbasis. Dat geldt voor alle talen, dus ook voor het Frysk; kinderen die de eigen moedertaal goed beheersen, kunnen gemakkelijker een andere taal leren. Uit diverse wetenschappelijke onderzoeken is gebleken dat leesbevordering een goede taalontwikkeling tot gevolg heeft. Een goede taalontwikkeling en meertaligheid hebben een gunstige invloed op de cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling. Goede taalvaardigheid heeft ook een positieve invloed op het schoolsucces.

Het Tomke-project heeft als doel de Friestalige leescultuur die kinderen in de voor- en vroegschoolse leeftijd omgeeft, te bevorderen om uiteindelijk de taalontwikkeling en het leesgedrag van de kinderen te stimuleren, in zowel het Frysk als het Nederlands.

Materialen voor peuters en opvoeders

Een belangrijke opdracht voor het Tomke-project is het ontwikkelen en aanbieden van Friestalig materiaal dat in een meertalige VVE-omgeving kan worden gebruikt. In het algemeen hebben peuterspeelzalen en kinderdagverblijven weinig middelen voor materiaal en (bij)scholing als het gaat om het creëren van een Friese taalomgeving. Het Tomke-project voorziet hierin. Door het (voor)lezen in de Friese taal en het gebruik van eigentijdse materialen wordt een verantwoorde basis gelegd voor de taalontwikkeling van peuters. Dit geldt niet alleen voor Friestalige kinderen, ook bij niet-Friestalige kinderen is gebleken dat deze aanpak goed werkt als een soepele kennismaking met de Friese taal. Het materiaal nodigt uit tot direct gebruik. Dat bevordert de acceptatie bij het publiek en het daadwerkelijk gebruik als middel tot taalontwikkeling in een meertalige omgeving. De verschillende uitingen (zoals het Tomke-boekje, de TV-avontuurtjes en de Tomke-website) zijn inhoudelijk op elkaar afgestemd. Dit bevordert herkenning en versterkt de acceptatie.

Informatie voor professionals

Voor leidsters, medewerkers en andere professionals die zich bezig houden met het jonge kind zijn er het jaarlijkse Tomke-symposium, de Tomke-nieuwsbrieven en de Tomke-website www.tomke.nl. Het symposium is bedoeld voor kennisoverdracht. De Tomke-nieuwsbrief

bevat informatie over activiteiten en nieuwe materialen. Daarnaast is de Tomke-website een belangrijke informatiebron.

Organisatie van het Tomke-project

Het Tomke-project wordt structureel bewaakt en doorontwikkeld in een samenwerkingsverband van diverse organisaties, die er tijd, menskracht en energie in steken. Het project staat onder toezicht van het PLF (Platfoarm Lêsbefoardering Fryslân).

De algemene projectcoördinatie is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de Afûk en de Bibliotheekservice Fryslân. Hierbij coördineert de Afûk de ontwikkeling en productie van de materialen, onderhoudt de contacten met de verschillende doelgroepen en afgevaardigden van de instellingen, verzorgt de correspondentie en de notulen, bewaakt de voortgang en inspireert de mensen van de werkgroep. Bibliotheekservice Fryslân heeft een algemeen coördinerende taak, verzorgt de subsidieaanvragen, het jaarverslag en de financiële verantwoording. Bovendien initieert BSF het programma voor de bibliotheken. Voor de uitvoering van het project is een werkgroep actief. Deze werkgroep komt 8 maal per jaar bijeen en draagt in hoge mate bij tot een goede afstemming en continuïteit van de diverse activiteiten. De Tomke-werkgroep bestaat uit vertegenwoordigers van de participerende organisaties. Dankzij de continuïteit in

de uitvoering wordt het Tomke-programma op handen gedragen - door peuters, ouders, grootouders en leidsters van peuterspeelzalen en kinderopvang. Binnen het project worden regelmatig nieuwe materialen ontwikkeld en beschikbaar gesteld voor peuterspeelzalen, kinderopvang, bibliotheken en thuis. Doordat het aanbod in een behoefte voorziet nemen de oplages elk jaar toe.

Bijlage 1 geeft een overzicht van de participerende organisaties en de leden van de werkgroep.

Financiering

In 2012 ontving het Tomke-project subsidie van de Provincie Fryslân en bijna alle gemeenten in Fryslân, te weten:

Achtkarspelen, het Bildt, Boarnsterhim, Dantumadiel, Dongeradeel, Ferwerderadiel, Gaasterlân-Sleat, Heerenveen, Kollumerland, Leeuwarden, Leeuwarderadeel, Lemsterland, Littenseradiel, Menameradiel, Opsterland, Skarsterlân, Súdwest-Fryslân en Tytsjerksteradiel.

Bij de aanvragen voor subsidie bij gemeenten is de hoogte van het aangevraagde bedrag gebaseerd op het aantal inwoners van de desbetreffende gemeente. Bovendien werd ook door de Afûk, BSF, Omrop Fryslân en Partoer een financiële bijdrage geleverd. In hoofdstuk 3 vindt u het financieel verslag en verantwoording over 2012.

2. Verslag van het jaar 2012

Thema natuur

Het thema voor 2012 was 'natuur'. Dit betekent dat 'natuur' als kapstok is gebruikt voor de verhalen in de Tomke-boekjes en alle andere activiteiten.

Net als in voorgaande jaren zijn er binnen het Tomke-project drie invalshoeken te onderscheiden, te weten activiteiten voor en met peuters, activiteiten voor en met opvoeders (ouders en professionals) en het ontwikkelen van materiaal t.b.v. een meertalige VVE omgeving.

Activiteiten voor en met peuters

- Fryske foarlêswike
- Tomke in de bibliotheken; mei Tomke op de foto
- Tomke op de televisie
- Voorstelling 'Help ...in oaljefant'
- 'Tomke wrâld'
- Tomke app

Fryske foarlêswike / Friese voorleesweek

Begin juni is het voorleesboekje 'Tomke, de natuer yn...' verschenen. Dit boekje werd gratis uitgedeeld en voorgelezen tijdens de Fryske Foarlêswiken. In de periode van 4 juni t/m 8 juni 2012 werd op 382 (2011-318) locaties voor kinderopvang of peuterspeelzalen voorgelezen. De meeste locaties hebben meer dan één groep. Het voorlezen gebeurde in 23 gemeenten

verspreid over 236 peuterspeelzalen (2011-236), 132 kinderdagverblijven (2011-82) en 60 gastouders (2011-36). In totaal is er aan 675 groepen peuters voorgelezen. In veel gemeenten was het resultaat 100% dat wil zeggen dat alle speelzalen en dagverblijven mee gedaan hebben.

It Selskip foar Fryske Tael en Skriftekennisse organiseerde het voorlezen en uitdelen van de Tomke-boekjes. (In de Stellingwerven werd de Stellingwerfse versie van het Tomke-boekje gebruikt). Om het voorlezen te realiseren waren er maar liefst 500 enthousiaste voorlezers actief. Een team van 52 contactpersonen koppelde per gemeente de voorlezers aan de diverse locaties.

Tomke in de bibliotheken

Vanaf het begin zijn de Friese bibliotheken betrokken bij het Tomke-project. Tussen het overweldigende Nederlandstalige aanbod van landelijke programma's heeft Tomke in de bibliotheken inmiddels zijn eigen plekje verworven.

Ter aankleding van allerlei activiteiten voor de voorschoolse periode werden Tomke-materialen gebruikt en/of uitgedeeld.

Tijdens het Fertel & Foarlê's Festival in de eerste twee weken van juni organiseerden 27 bibliotheken de activiteit 'Mei Tomke op de Foto' (met Tomke op de

foto). Hiervoor werden levensgrote Tomke-kostuums met een hoog 'aaibaarheidsgelalte' ingezet. Zowel door de kinderen als hun ouders werd deze activiteit erg gewaardeerd. Ook werd er voorgelezen en kregen de kinderen het Tomke-boekje mee naar huis.

Tijdens de Kinderboekenweek in oktober konden peuters met hun ouders of grootouders in de bibliotheek het boekje 'In liuw yn 'e tún' ophalen. Er werden maar liefst 3.500 gratis exemplaren van dit útdielboekje (uitdeelboekje) verspreid. Tijdens deze actie werden ouders geïnformeerd over de mogelijkheid kinderen t/m 16 jaar gratis lid te maken van de bibliotheek

Tomke op de televisie

Voor de TV werden 18 nieuwe Tomke-verhaaltjes geschreven door Riemkje Pitstra en Auck Peanstra, met illustraties van Luuk Klazenga. De stemmen werden ingesproken door Tamara Schoppert en Douwe de Bildt. Feije van der Meer van Omrop Fryslân verzorgde de opnames en had de eindredactie in handen. De nieuwe Tomke-afleveringen werden uitgezonden in en rondom de Fryske Foarlêswike en gedurende de rest van het jaar waren herhalingen te zien.

Elk weekend is bij Omrop Fryslân 'Tomke-tiid' te zien, een programma voor peuters met Tomke in de hoofdrol.

Voorstelling 'Help ...in oaljefant'

De vertelvoorstelling met Tomke in de hoofdrol sluit aan bij het thema natuur. In een voorstelling van ongeveer 30 minuten ontdekken Tomke en zijn hondje Romke van alles over dieren in de natuur. De voorstelling kan gespeeld worden in speellokalen van kinderdagverblijven, peuterspeelzalen, bibliotheken enz. De belangstelling voor de voorstelling is groot.

Tomke-wrâld

'Tomke-wrâld' (Tomke-wereld) is een interactieve site voor peuters, ondergebracht bij de website over Tomke. In de Tomke-wrâld is van alles te vinden voor peuters. Het scherm is zo ingericht dat kleine kinderen (vanaf twee jaar) heel gemakkelijk met de muis over het scherm kunnen navigeren. Het is een kleurig geheel, met geluid, prentenboeken met bewegende beelden, kleurplaten, puzzels, voorleesverhaaltjes, liedjes, taalspelletjes en knutselwerkjes om te downloaden. De thema's van Tomke-wrâld werden gemiddeld eens per zes weken aangepast. Wie dat wil kan een bericht achterlaten in het gastenboek.

Tomke-app

Geschied voor de Ipad is de Tomke-app. Deze is gratis te downloaden in de Appstore van Apple. De app is bedoeld voor peuters en bestaat uit drie Tomke-boekjes op rijm. De beelden bewegen en het verhaal wordt voorgelezen. Na elk verhaal kan het kind een spelletje doen.

Informatievoorziening en materialen voor professionals

- Tomke-nieuwsbrief
- Tomke-symposium
- Website www.tomke.nl
- Tomke en de sânglêsrige

Tomke-nieuwsbrief

Een nieuwsbrief voor professionals verscheen in 2012 drie keer. De nieuwsbrief werd in een oplage van 1250 stuks verstuurd naar alle peuterzalen en kindercentra en de jeugdconsulenten van de bibliotheken. De nieuwsbrief informeerde hen over activiteiten, nieuwe materialen en andere zaken met betrekking tot Tomke en VVE-onderwerpen.

Tomke-symposium

Het Tomke-symposium is speciaal bedoeld voor leidsters van kindercentra en andere professionals. Het programma bood een combinatie van (bij)scholing, uitwisselen van ervaringen, bekijken en beoordelen van materialen en het opdoen van nieuwe inspiratie en inzichten. Net als de andere activiteiten stond ook het symposium van 2012 in het teken van natuur.

De organisatie van het symposium was in handen van Stichting Partoer CMO Fryslân en vond plaats in de Buitenplaats 'De Alde Feanen' in Earnewâld.

Het programma bestond uit de volgende onderdelen:

- Opening met een compilatie van de Tomke-voorstelling 'Help... in oaljefant'.
- Inleiding; kinderen en vrij spelen in de natuur.
- 6 workshops; speelplein in het groen; de natuur van buiten naar binnen; een kijkje in de keuken van kids en animals; uitdagende buitenbelevissen; alles begint met klanken; zintuigentocht met peuters, zet al je zintuigen op scherp.
- Informatiemarkt.

Het symposium werd door ruim 50 professionals bezocht.

Website www.tomke.nl

Tomke heeft een eigen website die in 2012 gemiddeld 1500 keer per maand werd bezocht. De website www.tomke.nl bestaat uit twee afzonderlijke delen. Een deel is bedoeld voor peuters en bevat de al eerder genoemde interactieve site 'Tomke-wrâld'. Het andere deel is bedoeld voor ouders, opvoeders, professionals en geïnteresseerden en geeft veel informatie over het project, taal- en leesbevordering, lessuggesties en de beschikbare materialen. Daarnaast bevat de site nieuws, activiteiten, nuttige links, een archief met PDF's van Tomke-nieuwsbrieven en kleurplaten.

Tomke en de sânglêsrige

De Tomke-wurkgroep nam in 2003 het initiatief tot de uitgave van Friestalige thema-brochures. Hieruit ontstond de Sânglêsrige, als totaalprogramma voor peuterspeelzalen, met aandacht voor taalontwikkeling, motoriek en andere ontwikkelingsgebieden. Er zijn nu 13 themabrochures (voor kinderen van 2-5 jaar) beschikbaar met aantrekkelijk verwerkingsmateriaal, een handleiding en een DVD. De thema's komen ook terug op de Tomke-website.

Materialen voor peuters en opvoeders

- Tomke-boekje ‘Tomke, de natuer yn...’
- Tomke-boekje ‘In liuw yn de tún’
- Tomke-dvd
- Tomke-poster
- Tomke-vertelkoffer
- Heit en Mem

Tomke-boekje ‘Tomke, de natuer yn...’

Tijdens de Fryske Foarlêswiken is het Tomke-themaboekje uitgedeeld. Het voorleesboekje verscheen in een Friestalige en Stellingwerfse versie met vier verhaaltjes, twee verhaaltjes meer dan in de voorgaande jaren. Naast de verhaaltjes bevatte het voorleesboekje weer talrijke illustraties, opzegversjes, liedjes en een kleurplaat. Ook was er informatie opgenomen over het Tomke-project, Friese prentenboeken en andere media. Het 28 pagina’s tellende boekje werd vormgegeven in de karakteristieke en herkenbare Tomke-stijl door Monique Vogelzang. Net als voorheen verzorgden de schrijfsters Auck Peanstra en Riemkje Pitstra de verhaaltjes. Liedjes en versjes waren van Geartsje Douma en de illustraties werden verzorgd door Luuk Klazenga en Linda de Haan.

Het Tomke-boekje verscheen begin juni mei en werd gratis gedistribueerd via het netwerk van de bibliotheken en de consultatiebureaus. Het grootste deel werd uitgedeeld door de voorlezers tijdens de Fryske foarlêswiken. De oplage bedroeg 30.000 Friestalige exemplaren en 1000 in het Stellingwerfs.

Tomke-boekje ‘In liuw yn de tún’

Tijdens de kinderboekenweek in oktober 2012 werden door de bibliotheken 3500 exemplaren van het boekje ‘In liuw yn ‘e tún’ gratis uitgedeeld aan de jongste bibliotheekbezoekers. Het boekje bestaat uit een verhaal, een opzegversje en een spelletje. Ditmaal was Riemkje Pitstra de schrijfster, Luuk Klazenga verzorgde de illustraties.

Dvd

Er is een DVD geproduceerd in een oplage van 100 stuks. Deze bevat acht uitzendingen van de 18 nieuwe TV avontuurtjes van Tomke.

Tomke-poster

De Tomke-poster, met daarop de illustratie van de voorkant van het Tomke-boekje, maakte weer deel uit van het aanbod. Ook dit jaar werden de posters opgehangen in bibliotheken, peuterspeelzalen, kinderopvang, wachtkamers, consultatiebureaus, gemeentehuizen en buurthuizen

Tomke-fertelkoffer

In 2009 hebben peuterspeelzalen en kinderdagverblijven een Tomke-Fertelkoffer met allerlei Tomke-materialen gekregen. Net als in voorgaande jaren kwam in 2012 een aanvulling voor de koffer. Dit waren de volgende materialen:

- Tomke-DVD met 8 avontuurtjes
- een handleiding met suggesties bij het thema ‘natuur’, kleurplaten en werkbladen.

Heit en Mem

Heit en mem is een tweetalig (Fries en Nederlands) tijdschrift voor jonge ouders. In 2012 bracht de Afûk drie nummers van Heit & Mem uit, die o.a. via openbare gebouwen, zoals bibliotheken, over de hele provincie werden verspreid. Het blad besteedde ook aandacht aan nieuwe materialen en achtergrondinformatie over het Tomke-project, waardoor deze programma’s elkaar versterken.

3. Tomke financieel verslag 2012

	WERKELIJK	BEGROOT	WERKELIJK
	2011	2011	2010
LASTEN			
Materiaal			
Tomke-boekjes, Frysk, Bildts & Stellingwerfs	15.619	14.000	14.379
Overige Tomke-materialen	4.276	4.000	3.311
Evenementen			
Televisie-uitzendingen *	57.932	12.360	33.024
Symposium *	17.294	3.500	5.716
Distributie			
Kosten van verspreiding	226	1.500	130
Jaarverslag	505	1.500	873
Organisatiekosten			
Bureaunkosten/ projectcoördinatie AFUK *	10.675	3.000	16.078
Extra uren AFUK *	5.590		
Bureaunkosten/ projectcoördinatie BSF *	8.221	2.640	11.875
Financiële begeleiding	1.500	1.500	1.500
Onvoorzien	305		109
TOTAAL LASTEN	122.144	44.000	86.995
BATEN			
Subsidies			
Subsidie Provincie	24.500	24.500	24.500
Subsidie Gemeenten	27.446	19.500	26.368
	51.946	44.000	50.868
Materiaal			
Verkoop Tomke materialen	3.212		2.301
Evenementen			
Entree deelnemers symposium	875		1.505
Organisatie			
Eigen bijdrage deelnemers	66.111		32.321
TOTAAL BATEN	122.144	44.000	86.995

Algemene opmerkingen

De begroting van 2012 is gebaseerd op de verwachte subsidie-inkomsten. Het overzicht op deze pagina wordt gepubliceerd in het 'openbare' Tomke-jaarverslag

Verklaring van de belangrijkste verschillen tussen 2011 en 2012

In het kader van financiële transparantie mbt Tomke is erin 2012 voor gekozen om de werkelijke personele kosten van de verschillende activiteiten in het overzicht op te nemen.

Dit betekent dat een aantal posten duidelijk hoger zijn dan voor kort werd gepresenteerd / begroot. Het voordeel van deze opstelling is dat hierdoor een duidelijker beeld ontstaat over de hoogte van de eigen inbreng van de deelnemers aan Tomke.

4. Leden van Tomke-wurkgroep 2012

- Carolien Hoekstra / Afûk, coördinatie
- Gertrud Palstra / Bibliotheekservice Fryslân, coördinatie
- Lineke Kuipers / Afûk
- Riemkje Pitstra / onderwijsdeskundige
- Anja Riem / vertegenwoordiging ouders
- Mirjam van der Hoek / SFBO
- Mieke Vos / Cedin
- Partoer CMO Fryslân
- Feije van der Meer / Omrop Fryslân

Bijlage Overzicht van de participerende organisaties

Platfoarm Lêsbefoarding Fryslân (PLF)

Het PLF is een overkoepelend orgaan in de provincie Fryslân, met als doelstelling het stimuleren van onderlinge samenwerking. De kerntaak van het PLF is het coördineren van projecten voor taal- en leesbevordering. Het PLF wil zich inzetten voor een meertalig leesklimaat in de gehele provincie en fungeert daarbij als aanspreekpunt voor subsidieverleners, politiek, beleidsmakers. De landelijke Stichting Lezen -een belangrijk pleitbezorger voor de tweede rijkstaal- neemt ook deel in dit overlegorgaan. Vanuit het PLF worden subsidieaanvragen ingediend en de voortgang van het Tomke-project bewaakt. De financiële afwikkeling doet de afdeling Facilitair Bedrijf van Bibliotheekservice Fryslân, waar ook het PLF-secretariaat is gevestigd.

Afûk - www.afuk.nl

De Afûk heeft als missie de Friese taal en cultuur dicht bij de mensen te brengen. Daarvoor zet de Afûk verschillende middelen in zoals; het aanbieden van cursussen Fries, het ontwikkelen en beschikbaar stellen van Friestalige materiaal en het (mee) organiseren van activiteiten waardoor de voordelen van meertaligheid in het algemeen en de culturele waarde van de Friese taal in het bijzonder onder de aandacht worden gebracht. Binnen het Tomke-project zorgt Afûk met name voor het ontwikkelen en produceren van de materialen en het onderhouden van de contacten met de doelgroepen en organisaties. Deze werkwijze waarborgt de efficiëncy en bevordert de synergie met andere programma's.

Bibliotheekservice Fryslân - www.bfrr.nl

Bibliotheekservice Fryslân ondersteunt als provinciale serviceorganisatie de Friese bibliotheken bij het uitvoeren van hun werk door het leveren van facilitaire diensten, het ontwikkelen en aanbieden van nieuwe producten en diensten en door landelijke projecten naar provinciale en lokale schaal te vertalen. De BSF voert een actief beleid om het lezen in het Fries te bevorderen. Binnen het Tomke-project heeft BSF met name een

coördinerende rol. Het financiële onderdeel van het Tomke-project (verzorgen van de jaarverslagen, subsidieaanvragen) zijn bij BSF ondergebracht. De Tomke-activiteiten voor de bibliotheken worden door de BSF opgezet en gecoördineerd. Het vervoer van de diverse Tomke-boekjes naar de bibliotheken wordt ook door BSF geregeld.

De samenwerkende bibliotheken in Fryslân
FBN – www.ontdekdebieb.nl

De provincie telt in 2012 zeven bibliotheekorganisaties:

- 1 Noordoost Fryslân
- 2 NoordWest Fryslân
- 3 Súdwest Fryslân
- 4 Midden-Fryslân
- 5 Súd Fryslân
- 6 Zuidoost Fryslân
- 7 Smallerland

Vanuit deze organisaties worden de bibliotheken (filialen), mediatheken en lytse bys aangestuurd. Binnen het Tomke-project speelt het netwerk van bibliotheken met name een rol in de distributie van Tomke-materialen en het verschaffen van informatie over meertalig opvoeden aan ouders en natuurlijk het beschikbaar stellen van (voor)leesmateriaal.

CEDIN Taalsintrum Frysk – www.cedin.nl

Taalsintrum Frysk is een onderdeel van Centrum voor Educatieve Diensten CEDIN. Zij houdt zich bezig met meertalig taalbeleid en streeft daarbij naar een gelijkwaardige positie van de Friese taal.

Binnen het Tomke-project denkt CEDIN onder andere mee over de educatieve aspecten van het gehele Tomke-gebeuren.

Stichting Partoer CMO Fryslân – www.partoer.nl

Als Centrum voor Maatschappelijke Ontwikkeling werkt Partoer CMO Fryslân samen met maatschappelijke organisaties en overheden aan een leefbare en veilige Friese samenleving.

Binnen het Tomke-project verzorgt Partoer CMO de voorbereidingen en uitvoering van het jaarlijkse Tomke-symposium, gericht op kennisoverdracht naar leidsters en andere professionals.

Partoer
CMO Fryslân

Sintrum Frysktalige Berne-Opfang (SFBO)

Het SFBO is hét informatie-, kennis- en steunpunt op het gebied van meertaligheid en taalstimulering in de voorschoolse periode. De Provincie Fryslân stelt SFBO in de gelegenheid om peuterspeelzalen en kinderdagverblijven te ondersteunen bij het ontwikkelen van Fries- of tweetalig taalbeleid.

Het SFBO heeft een permanente vertegenwoordiger in de Tomke-werkgroep. Haar inbreng zorgt er mede voor dat de ontwikkelde materialen goed aansluiten bij de behoeften van de pedagogisch medewerkers.

Omrop Fryslân – www.omropfryslan.nl

De regionale televisie verzorgt nieuws en informatie uit en over Fryslân, maakt achtergrondprogramma's, ontspanning en muziek. Voor kinderen is er elke avond een speciaal programma. In samenwerking met CEDIN verzorgt Omrop Fryslân schooluitzendingen voor radio en televisie. Binnen het Tomke-project zorgt de Omrop voor het ontwikkelen en uitzenden van de Tomke-afleringen op de TV.

Omrop Fryslân

De Thuiszorg-organisaties

De thuiszorg-organisaties dragen zorg voor consultatiebureaus, begeleiding, contacten en cursussen. Ze zijn er voor moeder en kind.

Binnen het Tomke-project spelen zij een rol in het bereiken van jonge ouders middels distributie van het Tomke-boekje.

Selskip foar Fryske Tael en Skriftekennisse

'It Selskip foar Fryske Tael en Skriftekennisse' stipet de Fryske taal en kultuer. Yn gearwurking mei de Tomke-wurkgroep wol it 'Selskip' it lêzen en it foarlêzen in stimulâns jaan. It soarget dat foarlêzers en boartersplakken mei elkoar yn kontakt brocht wurde. Foar de foarlêzers wurde foarlês-kursussen organisearre. Elk jaar organiseert It Selskip tijdens het FFFestival 'De Fryske Foarlêswike'. De voorleesweek is een samenwerkingsproject tussen It Selskip en het Tomke-project. Het doel van het project is om elk jaar in deze week voor te lezen aan peuters op peuterspeelzalen en kinderdagverblijven, bij gastouders en in bibliotheken. De organisatie van het voorlezen ligt in handen van It Selskip en de materialen (Tomke-boekje, posters, pr-materialen) worden verzorgd vanuit het Tomke-project.

